

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Duo Tractatus

Moneta, Giampietro

Marburg, 1628

I. An Optio fiat semper gradatim.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63048](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63048)

CAP. V.

*De modo optandi, seu qualiter
fiat optio.*

QUÆRO PRIMO, *An optio semper fiat gradatim?*

Quatuor † sensus, seu intellectus admittere videtur hęc quæstio; quorum primus est; An semper antiquiores optent, deinde juniores. Secundus; An ita optio fiat, ut qui primus, seu antiquior est, optet, si velit, alias optet secundus, & eo nolente tertius, alias quartus, & sic deinceps. Tertius; An sicut primus antiquior optat vacantem præbendam, ita sequens in ordine optet præbendam antiquioris, alias vero, qui eum statim consequitur, optet præbendam dimissam ab illo secundo, & sic de ceteris. Quartus; An sicut intra eundem ordinem, & gradum præbendarum, admittatur etiam optio intra diversos ordines, ut puta quod primus, seu antiquior subdiaconus optare possit ultimam præbendam diaconalem, primus diaconus postremam sacerdotalem, antiquiorq; sacerdos aliquam ex dignitatibus vacantem, quæ in reg. cancellar. Apost. non comprehendatur. Ex quibus quoniam hic postremus intellectus coincidit cum sequenti quæstione, de eo ibi agemus. De aliis tribus per sequentes conclusiones respondebimus.

PRIMA CONCLUSIO. Antiquiores † regulariter prius optare debent, quam juniores: satis id patet ex *tex. d. c. fin. ibi, antiquiores*, & quod ibi tradunt Doct. omnes, *de consuet. in 6. antiquiores* inquam receptione, prout latius explicando ostendimus *cap. preced. q. 1. concl. 4.* Quædam tamen circa hanc conclusionem adnotanda sunt, quæ etiam ad sequentis, & illius etiam *4. conclus. explicationem*, modumq; optandi spectant. Primo, quod † si canonicus antiquior differt optare intra legitimum tempus, ita ut sit periculum, ne illud dilabatur ad damnum juniorum, poterit junior sequens optare

optare præbendam, quam ille optare debebat, & tenebit optio junioris in eventum, quo senior, siue antiquior intra tempus statutum non optaverit: *ita voluisse videtur gloss pen. d. c. fin. de consuet. in 6. sed aperte tenet Staphil. tract. de lit. grat. tit. de vi & effect. clausul. vers. successive in huiusmodi literis, sequitur Zerol. in Prax. Episc. verbo, canoniz. versic. ad septimum, conclus. 4. Add. ad Rot. decis. 3. de consuet. in no. ad quod optime facit tex. juncta gloss. in l. fin. C. qui admit. ubi agnitio*

4 bonorum † possessionis facta per sequentem in gradu intra tempus primi, qui eum præcedit, & sic ante tempus congruum, operatur effectum suum tempore congruo, nec est necessaria alia agnitio: quod singulare not. ibi Rom. noster vero casus est in fortiorib. terminis, cum hi juniores optent intra legitimum tempus facit & optime, quod post Salic. Cald. & Bellam. contra Jo. An. tradit Staph. *loc. cit.* quod † quando ex duobus expectantibus secundus in data acceptavit intra mensem primi, valet ejus acceptatio, si primus debuit tempore non acceptet; neque nova acceptatio requiritur in secundo mense. Secundo not. quod quamvis

6 videatur, † eum canonicum antiquiorem, qui optare velit præbendam, vel domum, necessario debere habere aliquid quod dimittat ad hoc, ut præferatur juniori, tum quod optio inter plura cadat, *ut sup. cap. 1. q. 1. admonuimus*, tum quod id satis aperte colligi videtur ex *tex. d. c. fin.* dum dicit, *illa præbenda, quæ optata non fuerit, erit illi, pro quo scripsimus, conferenda*: ubi id supponunt Doct. *de consuet. in 6.* Ex quo illud sequi videtur, quod si quis antiquior haberet canonicatum sine præbenda, prout accidere potest, *juxta text. in c. eum, cui, de præben. in 6. & c. fin. de concess. præben. eod. lib. & ea, quæ latius trademus inf. c. 7. quest. 1.* prout sæpe contingit, domo careat, non poterit optare, sed optabit sequens, qui aliquid habeat, quod dimittat, idque deinde optabit antiquior. Tamen melius rem consideranti apparebit, † illum antiquiorem

7 qui nihil habet, optare posse, neque ei præferri debere

junio

juniorem aliquid habentem, quod dimittat, tum quia
 in hoc casu militant omnes rationes, & æquitates,
 quas *sup. cap. 2. q. 1.* adduximus ad ostendendam ratio-
 nabilitatem hujus consuetudinis, ut cuique facile ap-
 parebit; tum quia sat est, quod quoquo modo cadat
 electio; Nam & melius est † habere, quam non habe- 8
 re, & id recte dicimus, cum & minus solum intelli-
 gatur, † etiam si nihil sit solum, & verbum, *amplius*, 9
 † ad eum quoque pertineat, cui nihil debetur, ut sunt 10
 tex. ad literam, in *l. minus solum*, & *l. verbum am-
 plius*, ubi late tradit Rebuf. Alciat. & alii *ff. de verb. sig.*
 & tradit etiam idem Alciat. in *l. si ita à te*, *ff. eod. Catel.*
 Cotta, in *Memor. in verbo, minus*, apud quos habes alia
 pleraque similia exempla, ex quibus quoque fere sol-
 vuntur contraria. Ad id vero quod ex tex. & Doct. au-
 thoritate sumitur, dicitur, eos non negare, quin hu-
 jusmodi antiquior optare possit, sed attendendo, quod
 ut plurimum accidit, † *juxta tex. in c. sape, de appell. & 11*
l. nam ad ea, *ff. de legib.* de iis solum loquuntur qui
 præbendam habent, vel aliquid, quod dimittant. Ter-
 tio not. in optionibus † eum non censeri antiquio- 12
 rem, ideoque præferendum non esse, qui cum prius
 esset canonicus, postea mutavit præbendam, & cano-
 nicatum per impetrationem, & collationem, sed præ-
 ferri debere eum, qui post primam illius receptionem
 ante tamen secundam receptus fuit in canonicum; &
 ratio est, quia ille mutavit non solum præbendam, sed
 etiam canonicatum, atque adeo novus canonicus est,
 & dicitur noviter receptus, cum non tanquam cano-
 nicus, ut in optione contingit, sed tanquam extraneus
 assecutus sit eam præbendam, atque inde videmus de-
 nuo illi capiendam esse possessionem, admittique ad
 osculum, recipi in fratrem, & similia ei esse facienda,
 quæ nuper recepti facere consueverunt, atq; adeo me-
 rito censeri debet posterius admissus, ac receptus, &
 per consequens in optione huic medio tempore rece-
 pto postponendus est.

SECUNDA CONCLUSIO. Optio † ita gradatim 13

F 3

fieri

14 fieri debet, ut si non optat primus, seu antiquior, optet secundus, seu sequens; alias optet tertius, & sic deinceps; & hic † est, ni fallor, germanus intellectus illius verbi, *gradatim*, quod est in textu *d. c. fin.* quod ita exponit ibi gloss. quam ibid. approbat inter alios Gemin. & Rot. *decis. 5. vers. videtur tamen obstare, de consuet. in no. & decis. 4. II. nu. 2. 1. part. in noviss. divers. id ipsum etiam patet ex Doct. d. c. fin. in verbo, dumtaxat, dum quaeritur post gloss. an illi dies currant omnibus simul, & an juniores teneantur expectare antiquiores per totum illud tempus in optando; & ad primum respondent affirmative, ad secundum negative, juniores non teneri per totum tempus expectare, de quo tamen nos latius cap. seq. clare enim supponunt, posse quoque juniores vacantem praebendam optare, ubi non optetur per antiquiores: & de hoc nemo dubitat.*

15 TERTIA CONCLUSIO. Optio † ita quoque gradatim fit, ut antiquiore optante praebendam vacantem, sequens optet praebendam, quam antiquior dimittit, & dimissam ab hoc optet alter, qui mox sequitur, & sic de ceteris: id satis aperte colligitur ex textu *d. c. fin.* dum ait, *poterunt ipsi antiquiores juxta consuetudinem eandem optare, cum praebenda vacabit, & illa qua optata non fuerit si nulla sit debita erit illi, pro qua scripsimus, conferenda.* Ex quo enim dicit in plurali antiquiores, & mox, *volentes*, de pluribus loquitur simul optantibus, ut in simili not. gloss. *d. cap. fin. verbo, dumtaxat*, cum maxime subdat text. & illa, *qua optata non fuerit*, quasi una ex pluribus, quae optatae fuerint. Sed aperte id sentit gloss. *in verbo, non fuerit*, ubi rationem assignans ad verba text. superius relata, inquit, *ex quo enim vacant praebenda, necesse est unam remanere non optatam.* De illa igitur subdit, *provideatur impetranti.* Et in hac quoque conclusione nemo, quod viderimus, contradicit.

QUAERO SECUNDO, *An optio semper fiat intra eundem ordinem & gradum?*

Prænotandum est primo, in aliquibus ecclesiis collegia-